

Українська мова та література (Коваленко О.П.)

«Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності». (Закон України «Про освіту»)

1.3 метою підготовки до нового навчального року рекомендуємо опрацювати перелік рекомендованої МОН України навчальної літератури на 2024/2025 навчальний рік

<https://www.schoollife.org.ua/perelik-rekomendovanoyi-mon-nachalnoyi-literatury-na-2024-2025-navchalnyi-rik/>

З деякими навчально-методичними матеріалами можна познайомитись, завантаживши їх тут:

	Було-стало: правописні новації 2019 (за посібником Олександра Авраменко)	Завантажити
	Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат: практичний poradnik; за заг. ред. Т. О. Яценко / автори: Т. О. Яценко, І. А. Тригуб, О. А. Слижук. Київ : Педагогічна думка, 2023. 58 с.	Завантажити
	Практикум з методики навчання української мови. Практичний посібник. [Електронне видання] / Голуб Н.Б., Горошкіна О.М., Бондаренко Н.В., Новосьолова В.І., Попова Л.О. – Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. 142 с.	Завантажити

	<p>Українська мова у визначеннях, таблицях і схемах. 5–11 класи. — Харків : Вид-во «Ранок», 2020. — 128 с. — (Серія «Рятівник 2.0»).</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Методика компетентнісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту : методичний посібник. / Горошкіна О. М., Бондаренко Н. В., Попова Л. - Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Організація компетентнісно орієнтованого навчання української літератури в ліцеї : методичні рекомендації / Яценко Т. О., Дячок С. О., Головченко Н. І. [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. - 69 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська мова. Українська література : нові навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень); Методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України. — К. : УОВЦ «Оріон», 2018. — 352 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська література (рівень стандарту). 11 клас. Календарно-тематичний план з урахуванням компетентнісного потенціалу предмета / Лобусова О.В., Столій І.Л. - Харків: Вид-во "Ранок", 2019. - 42 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська мова (рівень стандарту). 11 клас. Календарно-тематичний план з урахуванням компетентнісного потенціалу предмета / І.В. Копитіна. - Харків: Вид-во "Ранок", 2019. - 32 с.</p>	<p>Завантажити</p>

	<p>Українська мова (рівень стандарту). 10 клас: календарно-тематичний план з урахуванням компетентнісного потенціалу предмета (для ЗЗСО з навчанням укр. мовою) / О.В. Зима. - Харків: Вид-во "Ранок", 2018. - 32 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Нова українська школа: як заохотити учнів читати українську літературу. Робочі сторінки для уроків позакласного читання, 5-6 класи / укладач Н.М. Котляренко. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 144 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури: методичний посібник. [Електронне видання]. / Яценко Т. О., Слижук О. А. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 147 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська література: експрес-підготовка до ЗНО / за заг. ред. О. В. Савенкової. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 60 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська література: таблиці, опорні схеми та ілюстрації до творів. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ та УЧНІВ / Бабак Г.І. - смт Муровані Курилівці, 2018 - 60 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська для всіх: як навчати тих, для кого українська мова не є рідною / М. Костюк, І. Хворостяний, І. Унгурян. — Київ.: ТОВ "Видавництво "ЮСТОН", 2021. — 252 с.</p>	<p>Завантажити</p>

	<p>Українська мова. 6 клас (для шкіл з укр. мовою навчання): універсальний комплект : контроль навчальних досягнень. / Жовтобрюх В.Ф. - Харків: Вид-во "Ранок", 2017. - 64 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська мова (рівень стандарту). 10 клас : розробки уроків для ЗЗСО з навчанням українською мовою. / В.О.Котенко. - Харків: Вид-во "Ранок", 2019. - 256 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська мова (рівень стандарту). 11 клас: розробки уроків для ЗЗСО з навчанням українською мовою / В.О.Котенко. - Харків: Вид-во "Ранок", 2019. - 256 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Дидактичний матеріал до розділу «Сучасна українська література». Посібник для вчителя. 11 клас: / [За ред. Кузьмінської О.В., Минченко Т.М.] – Золотоноша, 2020. - 82 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська мова. 8 клас. I семестр : навчально-моніторинговий комплект / Г. І. Карась, В. В. Севолодська. — Х.: Вид-во «Ранок», 2016. — 64 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська мова. 8 клас. I семестр : Заліковий зошит. Тематичне оцінювання / Г. І. Карась, В. В. Севолодська. — Х.: Вид-во «Ранок», 2016. — 16 с.</p>	<p>Завантажити</p>

	<p>Українська мова. 8 клас (для шкіл з українською мовою навчання): зошит для контролю навчальних досягнень учнів.— Х.: Вид-во «Ранок», 2016.— 48 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Навчання синтаксису на уроках української мови у 8-9 класах : метод. посібник / Н. Б. Голуб, Л. В. Галаєвська. – К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. – 128 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Збірник самодиктантів з української мови для учнів 8-9 класів (на основі культурологічної лінії програми) - 18 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Збірник тестових завдань з української мови. Контрольні роботи з української мови для 8 класу (поглиблене вивчення). Тестові завдання для контролю, повторення і підготовки до ЗНО для 10,11 класу / Максимова О.А. - Кузнецовськ, 2017. - 61 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Мовленнєві жанри на уроках української мови в ліцеї (рівень стандарту): практичний посібник./ Голуб Н.Б, Новосолова В.І., Галаєвська Л.В.- Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020 - 128 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Квести і проекти з використанням Інтернету на уроках української мови і літератури : [навчально-методичний посібник для вчителів української мови і літератури] / Бугайова Н.А., Вікторіна О.М. – Кіровоград: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 64 с.</p>	<p>Завантажити</p>

	<p>Учнівські олімпіади, конкурси з української мови та літератури. Нормативно-правове забезпечення, методика проведення, завдання. / Куш О.П., П'яст Н.Й., Вінничук А.П., Панчук О.А., Петрина С.В. – Вінниця: КВНЗ «ВАНО», 2020.– 95 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Формування правописної компетентності учнів 5-7 класів на уроках української мови : посіб. / Н. В. Бондаренко. – К. : Видавничий дім «Сам», 2017. – 112 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Дорожня карта вчителя мовно-літературної галузі: інструментарій оцінювання (для 5 та 6–11 класів закладів загальної середньої освіти) / Т. Гнаткович, О. Котусенко, О. Опачко - ЗІППО - 53 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Дорожня карта вчителя мовно-літературної галузі: інструментарій оцінювання (для 5 та 6 –11 класів для закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин) / Т. Гнаткович, О. Котусенко, О. Опачко - ЗІППО - 48 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Українська література. Уроки за новою програмою 6 клас / Л.М. Фурман, О.М. Ковальчук - Дунаївці, 2014. - 254 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Формування соціальної та громадянської компетентності здобувачів освіти при вивченні творів Івана Яковича Франка / С.В. Антоненко, 2020. - 103 с.</p>	<p>Завантажити</p>

	<p>Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови / Т. Береза. – Львів : Апріорі, 2015. – 420 с.</p>	<p>Завантажити</p>
	<p>Мова війни: нові слова, нові значення, нове сприйняття: практичний посібник / упоряд. М. Мазурок, Л. Заводна. Рівне: РОППО. 2023. - 48 с.</p>	<p>Завантажити</p>

2.Звернути увагу на те, що нині у світовій практиці ефективність освіти пов'язують із реалізацією **компетентнісного** підходу.

«Компетентність – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (*Концепція «Нова українська школа»*)

Компетентності дають змогу **усунути суперечності між засвоєними теоретичними відомостями та їх використанням** для розв'язання конкретних життєвих завдань:

- уміти розрізняти об'єкти, ознаки, властивості;
- аналізувати і пояснювати причини та наслідки подій, вчинків, явищ;
- створювати тексти, вироби, проекти;
- висловлювати ставлення до подій, вчинків — своїх та інших людей;
- брати участь у колективних справах, у розв'язанні навчальних завдань; оцінювати вчинки, різні моделі поведінки;
- користуватись певними предметами та ін.

Спільними для всіх компетентностей є наскрізні вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

3. Однією з найбільш дієвих технологій формування комунікативної компетенції у сучасних умовах є **продуктивне навчання**, яке надає можливість навчання на основі практичного життєвого досвіду, що допомагає молоді в їхньому професійному пошуку, розв'язанні їхніх соціальних, освітніх психологічних і культурних проблем.

Продуктивне навчання – це процес освіти, метою якого є розвиток особистості в співтоваристві, також удосконалення самого товариства. Цей процес спрямований на успішність у діяльності, орієнтований на продукт, та осмислення цієї діяльності в групі учнів за підтримки педагогів у реальній життєвій ситуації.

Продуктивне навчання спрямоване на набуття життєвих умінь, що ініціюють особистісне зростання та індивідуальний розвиток, міжособистісне спілкування та взаємодію, а також самовизначення його учасників, що є одним з ключових моментів під час вивчення словесності.

<https://vseosvita.ua/library/embed/0100bybm-112c.doc.html>

4. Учителям, які працюють у системі НУШ, радимо опрацювати «Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти, які є учасниками інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» щодо особливостей організації освітнього процесу на другому циклі базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 рік навчання)» (Лист МОН України від 11.08.2023 р. 1/11938-23 щодо особливостей організації освітнього процесу у 7-9 х класах в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»)

<https://zakinppo.org.ua/novyny/metodychni-rekomendatsii-mon-dlia-7-9-klasiv-nush/>

5. Учитель складає календарне планування відповідно до навчальної програми. Календарно-тематичне планування здійснюється педагогом у довільній формі й може бути об'єднано з навчальною програмою в один документ. ([Додаток до листа МОН України від 19.08.2022 р. No 1/9530-22](#)).

Зразки календарно-тематичного планування з української мови та літератури (ураховувати вибір модельної програми, підручника, за якими працює вчитель, та власну творчість педагога).

Календарно-тематичний план, навчальна програма повинні бути синхронізовані з освітньою програмою закладу освіти. Обсяг запланованих годин за планом не повинен перевищувати або бути меншим за обсяг годин робочого навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Українська мова

Календарно-тематичне планування уроків української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа)

Календарно-тематичне планування з української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа) (варіант

2)

Календарно-тематичне планування уроків української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа)

(варіант 3) **Підручник автора:** Олександр Авраменко

Календарно-тематичне планування уроків української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа)

(варіант 4)

Календарно-тематичне планування уроків української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник автора: Глазова О. П.

Календарно-тематичне планування уроків української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник автора: І. М. Літвінової

Календарно-тематичне планування уроків української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: А. А. Ворон, В. А. Солопенко

Календарно-тематичне планування уроків української мови 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Панчук Г., Близнюк Б., Приведа О.

Календарно-тематичне планування уроків української мови 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Заболотного О. В., Заболотного В. В.

Календарно-тематичне планування уроків української мови 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: А.В. Онатій, Т.П. Ткачука

Календарно-тематичне планування уроків української мови 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Олександр Заболотний Віктор Заболотний

Календарно-тематичне планування уроків української мови 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: О. М. Семенов, О. В. Калинич, Т. І. Дятленко, М. Д. Білясник, В. В. Волницька

Календарно-тематичне планування уроків української мови 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник автора: І.Літвінова

Календарно-тематичне планування уроків української мови 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Авраменко О., Тищенко З.

Календарно-тематичне планування уроків української мови 7 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Заболотного О. В., Заболотного В. В.

Календарно-тематичне планування уроків української мови 7 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Алла Ворон, Володимир Солопенко

Календарно-тематичне планування уроків української мови 7 клас (НУШ-Нова українська школа)

Календарно-тематичне планування з української мови 8-11 клас

Календарно-тематичне планування уроків української мови 10 клас

Календарно-тематичне планування українська література 8-11 класи

Календарно-тематичне планування українська література 9 клас

Українська література

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 5 клас (НУШ-Нова українська школа)

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Калинич О., Дячок С.

Календарно-тематичне планування з української літератури 5 клас (НУШ-Нова українська школа) (варіант 3)

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник автора: Олександр Авраменко

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: В. Заболотного, О. Заболотного, О. Слоньовської, І. Ярмутьської

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 5 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник автора: Олександра Борзенка

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник: Калинич О., Дячок С. (за наук.ред. проф. Юрія Ковбасенка). Тернопіль. В-во «Астон», 2023 р.

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник: Авраменко О. «Українська література : підруч. для 6 кл. закл. загальн. середн. освіти», 2023

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 6 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Таміла Яценко, Ірина Тригуб

Календарно-тематичне планування уроків української літератури 7 клас (НУШ-Нова українська школа) Підручник авторів: Таміла Яценко, Ірина Тригуб

6. Просимо звернути увагу, що при вивченні окремих предметів відбувається поділ класу на групи, який здійснюються відповідно до додатку 2 Порядку, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128. Клас може ділитися на групи: при вивченні української та іноземної мов за умови наявності в класі понад 27 учнів;

під час вивчення у 5 - 6 класах інтегрованого мовно-літературного курсу клас може ділитися на групи не менше ніж на чотирьох уроках на тиждень, що відповідає мінімальному та рекомендованому тижневому навантаженню для вивчення української мови

7. Просвітницька робота вчителя по утвердженню української мови як державної враховує орієнтацію на такі документи:

1) Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (25.04.2019 року)

2) Концепція Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року (19 травня 2021 року)

3) Розпорядження Кабінету міністрів України «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року» (15 березня 2024 року)

4) Рекомендації Уповноваженого із захисту державної мови щодо норм Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та Кодексу України про адміністративні правопорушення, які стосуються обов'язкового застосування державної мови у діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності

5) Лист Міністерства освіти і науки України від 27 жовтня 2023 року № 1/16742- 23 «Про застосування державної мови у сфері освіти»

8. До цих матеріалів додається презентація, яка буде виставлена 27.08.2024 року після проведення інструктивно-методичної наради за посиланням

<https://drive.google.com/drive/folders/1TvVKbVwTFBcJ4iPfH1SsOwyHDYBM9A1n?usp=sharing>

При підготовці матеріалів використана інформація МОН України, Інституту модернізації змісту освіти та деяких матеріалів з інтернету.